Nro 72.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 7. WRZESNIA ROKU 1798. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 29. Sierpnia.

Na dniu 23. t. m. przybył tu Xiąże *Repnin* feldmarſzałek *Roſſyiſki.* Przeieżdżaiąc przez *Pragę* na dniu 20. znaydował ſię na obiedzie u Arcy Xiążęcia *Karola.* Po czym nazaiutrz w dalszą do *Wiednia* puścił ſię drogę, a arcy-xiąże na dniu 22. rownież wyiechał dla obeyrzenia rozmaitych obozow exercerunkowych założonych w Króleſtwie *Czeſkim.*

z Londynu dnia 21. Sierpnia.

Gazeta dworſka zawiera w sobie naſtępuiący artykuł: Umyślny poſłaniec z *Egiptu* przybyły, przywiozł z sobą urzędową wiadomość, iż *Buonaparte* d. 7. Lipca wylądował do *Alexandryi.*— Kompania *Indyiſka* odebrała nie miłe donieſienie, iż dwa iey okręty *Raymond* i *Wodcock* dnia 28. Kwietnia w odnodze *Tillechery* zabrane zoſtały przez fregatę *Francuzką la Precieuse.* Inny okręt *Xiężniczka Amelia* spalił ſię dnia 5. Kwietnia bliſko wyspy *Pigeon.*— Przed kilku dniami przybył tu kuryer *Roſſyiſki* z bardzo ważnemi depeszami. *Pitt* wezwanym zarazzoſtał aby był przytomnym zebraney Radzie gabinetu. Zdaie ſię bydź rzeczą pewną, iż nowy ściſły związek układa ſię międzi naszym, *Roſſyiſkim* i *Wiedeńſkim* dworami. Wyſłani także zoſtali kuryerowie z odpowiedzią rządu naszego gabinetowi *Peterzburſkiemu* i *Wiedeńſkiemu.* Słychać, iż rząd nasz będzie płacić *Moſkwie* w poſiłkach pieniężnych 300,000. funtow ſzter.— Na ſchwytaney korwecie *Francuzkiey Vaillante* znaydowało ſię 27. Xięży i 27. deportowanych, do *Cayenny* ſkazanych. Inna korweta od 22. armat z 125. Xiężami tamże płynąca, zręcznie nam uszła. Trzy fregaty *Francuzkie* z 1500. ludźmi, i wielką liczbą broni przeznaczone do *Irlandyi*, płynęły także w początku z temi korwetami. — Naynowsze wiadomości z *Madrytu* donoszą, iż *Hiszpańscy* maytkowie zaległy ſwoy żołd iuż odebrali, spodziewać ſię więc trzeba, iż flotta *Hiszpańſka* w *Cadix*, wkrótce wyidzie pod żagle.— Mowią, iż po zupełnym uspokoieniu *Irlandyi* margrabia de *Hartford* naſtąpi w urzędzie Vice-Króla po Lordzie *Cornvallis.*— Admirał *Tompson* iedzie do *Lizbony* na okręcie liniowym *Charlotte* dla obięcia kommendy po Admirale *Parker.*— P. *Gerry* popłynął iuż z *Portsmouth* do *Ameryki.*— Sekretarz ſtanu *Dundas* wyiechał do *Szkocyi.*— Werbunek maytkow będzie u nas nawet w niedzielę uſkutecznianym, co dotąd nigdy zwyczaiem nie było.— Kapitan nasz *Resalick* znayduie ſię na Admiralſkim okręcie *Portugalſkim*, który z czterema innemi ſtatkami woiennemi popłynął na morze śrzodziemne. Wſpomniony kapitan będzie uczyć *Portugalczykow* manewrow naszych morſkich i ſignałow. — Z *Portsmouth* wyſłane będą ieszcze 2. regimenta do *Wschodnich Indyow*, rownie iak dwa inne z *Portugalij*, ſłychać, iż poydą tam także niektóre milicye.— Przeznaczone do *Wſchodnich Indyow* ſtatki przewozowe z woyſkiem lądowym, konwoiowane będą od okrętu woiennego *Tygrys*, którym *Sir Sydney Smith* dowodzi. Zbiegli z *Jamaiki* niewolnicy szukaią ſchronienia w lasach i w otwartym ſtanie rebelliy znayduią ſię.— Papiery nasze za nadeszłą wiadomością o bitwie morſkiey na morzu śrzodziemnym iuż w górę podnoſić ſię zaczęły, gdy iednak ta wiadomość nie potwierdziła ſię, znowu upadaią. Mowią tu za rzecz pewną, iż rząd odebrał depesze od admirała *Nelſon* z morza śrzodziemnego, nic iednak z nich na publiczność nie ogłoſił. — Depesze lorda *Bridport* pod dniem 16. donoszą, iż flotta *Francuzka* w *Breſt*, ieſt na samym ſkinieniu do wypłynienia. W wieczor dniem przody 11. okrętow liniowych i kilka fregat iuż ruszyły na morze, ale dla niedoſtatku wiatru wſtrzymać ſię były przymuszone. Wiemy z pewnością, iż *Francuzi* przedſięwzięli koniecznie wyſłać na morze 4. okręty liniowe, pełne woyſka lądowego. Zamyślaią także attakować wyspę *Marcou* przez 160 batow kanonierſkich.— P. *Arthur Paget* iedzie iako poseł *Angielſki* do *Monachium.* — P. *King* poseł *Amerykańſki* miał nie dawno audyencyą u lorda *Grenville.*— Na admiralicyi założone są dwa nowe telegrafy, ieden, który będzie znać dawał Królowi w *Windſor*, drugi xiążęciu *York* w *Oatlands.*— G. *Touſſaint Louverture* attakował woyſka nasze w *Bight* na wyspie *St. Domingo*, a maiąc ſiłę przemagaiącą, potrafił ie z tamtąd wyruszyć. Na pamiątkę tego zwycięztwa G. *Hedouville* odprawiał tam uroczyſtość na d. 15. Czerwca, i miał do woyſka ſtosowną mowę. W czaſie tey uroczyſtości wieńczył laurem rannych żołnierzy murzynow, i dawał braterſkie pocałowanie, tak im, iak ich officerom. General czarny miał potym mowę, na którą G. *Hedouville* odpowiedział. Z treści iey widzieć można, iż *Francuzi* całą ſiłę chcą obrocić na opanowanie *Jeremie.* — Na fregacie Lorda St *Vincent* wszczęła ſię nowa insurrekcya, z powodu którey powieszono kilku maytkow.

Gazeta miniſteryalna wyraża. „ Nie wiemy co admirał *Nelſon* czynić przedſięwziął; czyli poſtanowił ścigać eſkadrę, która go bardzo znacznie wyprzedziła, którey prawdziwa dyrekcya ieſt mu nieznaioma, i która może go z łatwością oszukać? Jeżeliby ten był iego zamiar, lub rozkaz rządu, czyliżby go mogł uſkutecznić? Nie byłżeby przed doścignieniem eſkadry *Francuzkiey*, przymuszony do odpocznienia? możeż ſię długo utrzymać na morzu bez swieżey wody? Jakież są porty, do którychby mogł w przypadku zawinąć? Takie są rozmaite zapytania, które doświadczeni marynarze czynią, a niezgodne w tey mierze odpowiedzi bardziey pomnażaią niż zaspakaiaią wątpliwość. Ciekawa zatym polityka niech ma w tey mierze cierpliwość, gdyż ieszcze długo czekać muſi, nim dogodzoną zoſtanie, i wiele będzie roznoſzonych fałszywych wieści, nim będziemy w ſtanie twierdzić z pewnością o prawdziwych. Jakżebyśmy mogli wiedzieć to, co ſię dzieie tak daleko, i w mieyscach, gdzie nie ma ani pocztow, ani korrespondencyi, ani gazet, któreby nas o tym uwiadomić mogły, kiedy z całą deputacyą Rzeszy, ieſteśmy w zupełney niewiadomości, iaki koniec mieć będzie Kongreſs *Raſtadzki?* Z tym wszyſtkim ſkutek negocyacyow *Raſtadſkich*, cale ieſt inney wagi dla *Europy*, niż wyprawa do *Egiptu.* W tym bowiem przedſięwzięciu, *Francya* ieſt graczem wyſtawiaiącym na przypadek wielkie summy przeciwko proporcyonalney ſtawce, ma przeciw sobie wiele przeciwnych losow, lecz tylko ſtawkę utracić może, bankier zaś zoſtaie w niebespieczeńſtwie utracenia wszyſtkiego. W *Raſtad* zaś gra iey choć nie tak wielka, ale czyliż nie ieſt pewnieysza? Jeſt rzeczą nie wątpliwą, iż zrobi pokoy kiedy będzie chciała, i zrobi podług swoich planow. Cesarz niechce woyny, wszyſtkie iego woienne przygotowania mniey maią w celu otrzymać pożyteczne dla Rzeszy warunki, iak pokazać ſię iey naczelnikiem. Rzesza niema żadnych sposobow do odporu. *Francya* więc podyktuie pokoy ieżeli iuż nie ieſt podyktowany i przyięty. Na coż więc ta zwłoka w *Raſtad?* Nie będziemy roztrząsać iakie mogą być warunki tego pokoiu. Mniemamy ie być pożytecznemi dla Cesarza, a zapewne pożytecznemi dla *Francyi*, lecz iakieżkolwiek są, będą okropnemi dla *Europy*, którą wkrótce na nowe zamięszanie wyſtawić mogą.

OKOLICZNOSCI IRLANDZKIE.

Na dniu 10. Sierpnia Lord *Cornwallis* o mało co nie był zabitym od szyldwacha ſtoiącego na ſtraży przy zamku *Dublińſkim*, a to z powodu, iż zapytany o haſło nie umiał na nie odpowiedzieć. Wszakże mowią, iż to nie był szczegulnie tylko przypadek, i ſam Lord wyznaie, iż szyldwach znał go dokładnie. Rzecz dziwna, iż żadna gazeta *Irlandzka* nic o tym zdarzeniu nie wspomina. Podobnyż przypadek ſtał ſię Lordowi *Wicomb* ſynowi Lorda *Landsdown*, który powracał z wieczerzy od ſławnego prawnika *Curran*: żołnierz na warcie ſtoiący ſtrzelił do karety, z powodu, iż poſtylion nie zatrzymał ſię na głos iego.— Partya *Beresfordzka* utrzymuiąca dawny terroryzm w *Irlandyi*, zupełnie kredyt swoy ſtraciła.— Nie dawno podała ona notę Lordowi *Cornwallis* z donieſieniem, iż w *Wexford* znayduie ſię ieszcze ieden dowodźca insurgentow ukryty, i z żądaniem aby mu proceſs był rozpoczęty, ale Lord unieſiony gniewem, rozdarł tę notę i dał ſię z tym ſłyszeć, iż ręczy za ſpokoyność *Irlandyi* ſkoro tylko partya *Beresfordzka* urzędy swoie złoży.— Z indagacyi doktora *Mackevin* pokazuie ſię, iż rząd *Angielſki* ieszcze w marcu roku teraźnieyszego doſtatecznie był uwiadomionym o właściwych zamiarach ziednoczonych *Irlandczykow* i miał w ręku kopią konwencyi, którą w *Lille* agenci *Irlandzcy* zawarli. Stosownie do niey *Francuzi* mieli poſłać do *Irlandyi* 15,000. woyſka i 70.000 ſztuk broni, ammunicya miała bydź przez *Irlandczykow* zapłaconą, i woyſka na ich żołdzie utrzymywane, *Francya* chciała tylko ponoſić koszt transportu.— Woyſko Królewſkie popełnia ieszcze tu i owdzie wielkie pokrzywdzenia. Kilku insurgentow którzy ſię iuż poddali i mieli pardon w kieszeni, zoſtali przez nich zamordowani. Zołnierze iednak usprawiedliwiaiąc ſię twierdzą, iż insurgenci pomimo pardonu, dopuszczaią ſię ieszcze krokow buntowniczych.— Wieśniacy *Irlandzcy* zoſtaią w naywyższey nędzy. Chaty ich ſą ſpalone, zboże ſtratowane, krewni ich pozabijani. Doktor *Meckevin* w indagacyi ſwoiey wyſtawił tak rozrzewniaiący obraz ich ſtanu, iż Lordowi kanclerzowi łzy ſię z oczu puściły. Arcybiſkup *Caſthelſki* zapytał ſię P. *Mackevin* iak sobie insurgenci z duchowieńſtwem poſtąpić chcieli, na co odpowiedział, iż zamiarem ich było, wszyſtkie fundusze duchowieńſtwa zabrać, i poſtanowić, aby każde wyznanie Religii, opłacało duchownych swoich.— Wolność druku w *Dublinie* tak ieſt ścieśniona, iż częſtokroć nowin *Irlandzkich* dopiero z gazet *Angielſkich* dowiedzieć ſię tam można.— Na d. 9. Sierpnia Lord kanclerz zwrocił uwagę izby wyższey parlamentu *Irlandzkiego* na wielką mnogość fałszywych bankocetłow, które teraz są w cyrkulacyi.

STANY ZIEDNOCZONE AMERIKI.

z Filadelſii dnia 10. Lipca.

Dnia 7. t. m. Prezydent *Adams* donioſł Kongreſſowi, iż potwierdził i podpisał trzy naſtępuiące bile: 1.) Akt przez który wſzyſtkie traktaty między Stanami Ziednoczonemi i *Francyą* zawarte, uznane są za nieważne. — 2.) Akt na mocy którego wszyscy cudzoziemcy do nieprzyiacielſkiego narodu należący, przymuszeni są opuścić kraie Ziednoczonych Stanow. — 3.) Akt nakazuiący uzbroienie milicyow. Podług tego, woyna między *Ameryką* i *Francyą* ieſt iuz iak wypowiedziana.— Osnowa billu niszczącego traktaty z *Francyą*, ieſt naſtępuiąca: „ Traktat przyiaźni i handlu między Stanami Ziednoczonemi i Rządem *Francuzkim* dnia 6. Lutego 1779. zawarty, miał za zasadę wspolny obydwoch Narodow intereſs, a za głowny zamiar ugruntowanie wolności, samowładności i niepodległości Ziednoczonych Stanow, tak co ſię tycze Rządu, iako też intereſſow handlowych. A iako podług zasady Praw Narodow, ſkoro iedna z ſtron kontraktuiących gwałci swoie przyrzeczenia, druga nie ieſt obowiązana dotrzymać swoich, gdy ieſt oczewiſtą rzeczą, iż *Francya* w wielu zdarzeniach traktat trwaiący między sobą i Stanami Ziednoczonemi, z wielką ich szkodą złamała, bądź przez

konfiſkacyą towarow handlowych znayduiących ſię na okrętach *Amerykańſkich*, pod pozorem iż te towary należały do kupcow nieprzyiacielſkiego narodu, zasadzaiąc ſię na uroczyſtey umowie, iż własność okrętu ſtanowić będzie o własności ładunku; bądź pozwalaiąc sobie w portach *Amerykańſkich* z wzgardą praw neutralności, ekwipować kapry; bądź poſtanawiaiąc u nas kommiſſye woienne, których ſkutkiem byłoby wciągnienie nas w woynę z Wielką *Brytanią*; bądź przez nakazywanie swoim Konsulom, ażeby w naszych portach sprawowali należącą do naszey Admiralicyi władzę; bądź obchodząc ſię z *Amerykańſkiemi* maytkami na okrętach nieprzyiacielſkich znalezionemj, iako z rozboynikami etc. etc.; i że procz tego, to Mocarſtwo pomimo iawney chęci Ziednoczonych Stanow przyſtąpienia z nim do przyiaznych w tych rozmaitych pokrzywdzeniach układow; i zamiaſt podania im nadgrod za tyle nayniesprawiedliwszych poſtępkow, pomknęło swoią dumę aż do zamiaru nałożenia na narod *Amerykańſki* pod nazwiſkiem pożyczki, haniebnego haraczu; poſtanowiono ieſt, iż tak traktat dnia 6. Lutego 1779. iako też konwencya 14. Liſtopada 1788. zoſtaną uznane za nieważne i za nieobowięzuiące nie tylko Rząd, ale i każdego z obywatelow Ziednoczonych Stanow *Ameryki*.

Potwierdza ſię, iż Generał *Washingthon* naywyższym kommendantem ſił *Amerykańſkich* ieſt mianowany. Jeden z iego przyiacioł przepowiedaiąc mu pewnego czasu tę nominacyą; będę zawsze gotowym (odpowiedział ten szanowny ſtarzec) do wyiścia z memi współ-ziomkami na obronę wolności i niepodległości moiego kraiu. — Czynią ſię znaczne przygotowania woienne, i dobrowolne zaciągania ludzi do marynarki z naywiększym idą pospiechem. — Redaktor Dziennika wychodzącego w *Filadelfii* pod tytułem *Aurora*, zoſtał aresztowany za niektóre nie podobaiące ſię Prezydentowi wyrazy. — Kongreſs uchwalił powtornie 5. millionow dollarow na obronę kraiu. — Stany *New-Hampshire*, nowego *Jorku*, i niektòre inne, wotowały na adreſs podziękowania Prezydentowi *Adams*. — Na doniesienie iedney z Gazet z *Filadelfii*, iż Kapitan *Muntealh* widział inſtrukcye od narodu *Francuzkiego* swoim armatorom poſłane, zawieraiące w sobie rozkaz zabierania wſzyſtkich okrękow *Amerykańſkich*, iakie tylko będą mogli napotkać, Konsul generalny *Francuzki* Ob. *Le Tombe* podał do druku naſtępuiace uwiadomienie: Z powodu obowiązku który na mnie tak patryotyzm, iako też gościnność i ludzkość wkładaią, zaprzeczam w iak nayuroczyſtszym ſposobie artykuł umieszczony w Gazecie (obacz wyżey). Oſtatnie moie urzędowe depesze które są pod nayświeższą datą, nie zawieraią naymnieyszey wzmianki o zerwaniu przyiazni między dwoma Rzpltami. *Dnia* 23. *Czerwca* 1798. (podpisano) Le Tombe.

z Paryża dnia 20. *Sierpnia.*

Redaktor wczorayszy zawiera w sobie naſtępuiący liſt z *Neapolu* pod dniem 14. *Thermidor* (1. Sierpnia.) „Flotta *Angielſka* powrocila tu znowu, dla dopomagania operacyom ſkombinowanym. Stanela ona na kotwicach w ſtanowiſku *Syrakuzy* i *Auguſty*, czyli *Gergenty* portow *Sycyliyſkich*. Admirał *Nelson* pisze, iż doszedł aż do *Alexandryi* niespotkawſzy nigdzie Generała *Buonaparte*.“ — Wspomniony liſt ieſt pisany od Ob. *Lacheze*, ſekretarza ambaſſady w *Neapolu*, do Kommiſſarzow *Francuzkich* w *Rzymie*. — Przecież nakoniec (mòwi *przyiaciel praw*) odebraliśmy wiadomość o flocie *Angielſkiey* na morzu śrzodziemnym, a zatym i o flocie Generała *Buonaparte*. Mieliśmy przyczynę utrzymywać, iż żadna potyczka nie zaszła, ani iednego wyſtrzału armatnego nie było, gdyż *Nelson* nie mògł flotty naszey doścignąć. Liſt autentyczny z *Meſſyny* pod d. 5. *Thermidor* (23. Lipca) wyraźnie mowi, iż flotta *Angielſka* popłynąwszy aż do *Alexandretty*, i niespotkawszy żadnego okrętu *Francuzkiego*, wrocila ſię do kanału *Maltańſkiego*, a ztamtąd zawineła do portow *Sycyliyſkich*, gdzie w żywność ſię opatruie. Jednym ſłowem flotta *Angielſka* cofneła ſię do tych portow, w których spiesznie przygotowania do woyny są czynione. — Wczoray dziennik *przyiaciel praw* oznaymuie, iż rząd odebrał urzędową wiadomość, iż Generał *Buonaparte* z flottą swoią i konwoiem ſtanął w *Alexandryi*. Eſkadra *Angielſka* daremnie go od tak dawna ścigaiąc, cofneła ſię do portow *Sycyliyſkich*, gdzie iak ſię tego spodziewać trzeba było, przyiętą zoſtała. Tenże sam dziennik potwierdza dziś tę wiadomość. — Dziſieyszy *Monitor* zawiera w sobie co naſtępuie: „P. *Windham* Miniſter *Angielſki* w *Florencyi* ogłoſił na pismie, iż wiadomość o zbiciu flotty *Francuzkiey* pod *Kandyą*, którą w iego imieniu roznoszono, zupełnie ieſt fałszywą.“ — Kapitan *Idryiſki* zawinąwszy na d. 6. Sierpnia do *Genui*, donioſł, iż we dwa dni po przybyciu G. *Buonaparte* do *Alexandryi*, wypłynął z tego portu, i we dwa dni potym spotkał na morzu eſkadrę *Nelsona*. — Wniyście flotty *Angielſkiey* do portow *Sycyliyſkich*, (mowi inny dziennik) sprowadzi za sobą bardzo ważne ſkutki dla dworu *Neapolitańſkiego*. Traktat iego z *Francyą* iuż tym samym zoſtał zerwanym, gdyż wspomniony dwor nie powinien przyiąć do swoich portow, iak 4. okręty woienne, mocarſtwa woynę z *Francyą* prowadzącego. — Traktat przymierza zaczepnego i odpornego między dworem *Wiedeńſkim* i *Neapolitańſkim*, iak ſtatecznie twierdzą, w samey iſtocie ma iuż być zawartym. Cesarz obowięzuie ſię doſtawić *Neapolowi* 60. tyſięcy, a *Neapol* Cesarzowi 30,000. woyſka. W potrzebie zaś, obie ſtrony całą swoią ſiłą wspierać ſię nawzaiem maią. Król *Neapolitańſki* zabronił iak ſłychać wniyścia *Francuzom* do kraiow swoich. — Stosunki *Francyi* z *Auſtryą* coraz ſię bardziey rosprzęgaią, i są codzień krytycznieysze. Mowią tu za rzecz pewną o nowey koalicyi między *Auſtryą*, *Moſkwą*, *Anglią* i *Neapolem* przeciw naszey Rzpltey. Woyna coraz ſię bardziey zbliża. *Auſtrya* ma znowu otrzymać nowe poſiłki pieniężne od *Anglij*. Te mocarſtwa ſtaraią ſię nawet *Portę* wciągnąć do swego związku. Król *Sardyńſki* także ſię uzbraia i ieſt w porozumieniu z *Neapolem* i *Toſkanią*.

Wczoray Rada 500. zamieniła w prawo proiekt Ob: *Jourdan* względem powſzechney konſkrypcyi woyſkowey: Ktokolwiek nie będzie chciał zaciągać ſię do woyſka, ten traci prawo Obywatela, nie może żadnych urzędow publicznych poſiadać, ani nawet dziedzictwo po kimkolwiek odbierać. Treść tego prawa ieſt naſtępuiąca. Artykuł I. Każdy *Francuz* ieſt żołnierzem, i winien ieſt poświęcić ſię obronie oyczyzny. — II. Gdy ogłoszone ieſt niebespieczeńſtwo oyczyzny, każdy *Francuz* zawołany ieſt na iey obronę, podług przepisu prawa. Ci, którzy otrzymali dymiſſye, nie ſą od tego wyięci. — III. Oprocz przypadku niebespieczeńſtwa oyczyzny, armia lądowa ſkłada ſię z dobrowolnych zaciągow i ſposobem konſkrypcyi woyſkowey. — IV. *Francuzi* którzy w wieku 18. lat ſkończonych aż do 30. zechcą zaciągnąć ſię dobrowolnie dla ſłużenia w armii lądowey, zapiszą ſię w osobną Kſięgę utrzymywaną na ten koniec przez Adminiſtracye municypalne, które wyimować będą extrakt tego zapiſania z wyrażeniem imienia, nazwiſka, wieku, mieszkania, i wyobrażenia osoby. Te Adminiſtracye zapisywać będą tylko Obywatelow maiących zaświadczenie dobrych poſtępkow z podpiſem agenta Narodowego i ſędziego pokoiu właściwego im kantonu. — V. Konſkrypcya woyſkowa obeymuie wszyſtkich *Francuzow* będących w ſtanie noszenia broni, zazząwszy od 20, lat ſkończonych aż do 25. lat wieku. — VI. Nie należą do konſkrypcyi woyſkowey. — 1.) Obywatele w wieku poprzedzaiącym Artykułem oznaczonym, którzy podciągnieni byli pod rekwizycyą Artykułem 8. Prawa 23. Sierpnia 1793. z przyczyny, iż ſkładaią część armii. — 2.) Ci, którzy podług Praw przeznaczeni ſą na uſługę marynarki. — 3.) Ci którzy maią urzędowe dymiſſye. — 4.) Officerowie i unterofficerowie oddaleni iako nadkompletowi; lecz są winni powrocić do korpusow i tam zoſtawać, aż do czasu czteroletniey ſłużby, lub gdy przeydą wiek konſkrypcyi. Czas przez który znayduią ſię teraz w swoich domach, rachuie ſię iako w aktualney ſłużbie, a gdy są przywołanemi, nie mogą być przymuszeni do ſłużenia tylko w ſtopniu w którym iuż ſłużyli. — Jeden z członkow proponował, ażeby w liczbie wyłączonych od tego Prawa położyć tych którzy maiąc lat od 20. do 25. pożenili ſię w tym czaſie, gdy ieszcze pierwszy proiekt konſkrypcyi nie był wiadomy. — Uchwalono.

Jeden z naszych Dziennikow wyraża, iż projekt pokoiu przez deputacyą Rzeszy podany, nie tylko od naszych Pełnomocnikow, ale i od niektorych Dworow nie dobrze zoſtał przyięty. Nadewszyſtko zdziwiono ſię nad tym, iż Miniſter *Moguncki* miał w tym projekcie mówić o zachowaniu dóbr Duchowieńſtwa na lewym brzegu *Renu*, iak gdyby nie wiedział, iż podobna propozycya ieſt zupełnie przeciwna Konſtytucyi i Prawom Rzpltey *Francuzkiey*, a zatym nie będzie iuż żadney o tym proiekcie wzmianki. — Od nieiakiego czasu czynią ſię pomiędzy członkami kongreſſu znaczne odmiany. Wielu nawet Miniſtrow którzy dotąd uſtawiczne w negocyacyach czynili przeszkody, pokazuią teraz gotowość do ich przyspieszenia. To nagłe przeiſtoczenie, pochodzi z mniemania które coraz więcey nabiera wiary, iż między *Francyą* i *Auſtryą* nieuchronna woyna naſtąpi. W tym przypadku naywiększym intereſſem mnieyszych Xiążąt *Niemieckich* byłoby zawarcie imieniem Rzeſzy oddzielnego pokoiu, w nadziei zabespieczenia swoiey neutralności, i dla oddalenia teatru woyny od swoich kraiow, które mogłyby ſię ſtać łupem rewolucyi. Nadewſzyſtko zaś w południowey części *Niemiec* przewiduią i lękaią ſię tego niebespieczeńſtwa, będąc opasanemi przez *Francyą*. *Helwecyą* i *Włochy*. Zdaie ſię nawet, iż i *Auſtrya* życzyłaby sobie, iżby pokoy z Rzeszą zoſtał zawarty, ażeby w przypadku woyny, zaſłoniona z tey ſtrony, mogła ſkupiać swoie ſiły ku *Szwaycaryi* i *Włochom*. — Względem Ob. *Sieyes* nie wiemy nic dokładnego. Wiadomy iednak ieſt ſposob poſtępowania tego Męża, który w cichości zwykł działać i nagle potym ściąga powszechne podziwienie.

Liſty z *Roszelli* potwierdzaią wiadomość o wyprawie dwoch fregat i kilku korwet maiących na ſobie 1500. ludzi z ammunicyą woienną przeznaczonych na brzegi *Irlandyi*. Mowią, iż wielka liczba ſtatkow wypłynąwszy z rozmaitych portow Rzpltey, przybyły na toż ſamo przeznaczenie, i że kapitan iednego ſtatku wyſłanego na tę ważną wyprawę, powrociwszy ztamtąd, przywiozł z ſobą bardzo pomyślne wiadomości.

Dziś albo iutro (mowią tuteysze dzienniki) ma być podpisany traktat przymierza odpornego i zaczepnego między *Francyą i Helwecyą*, poczym wyſłany być ma pełnomocny miniſter *Françuzki* do Rzpltey *Helweckiey*. Traktat ten ma bardzo ułatwiać nasze operacye woienne. Nie bez zadziwienia (mowi przyiaciel praw) dowiaduiemy ſię, iż G. *Baraguey d'Hilliers* z przyczyny poſtępkow ſwoich na fregacie *Senſible* przez *Anglikow* wziętey, złożony ieſt z urzędu. Ten Generał żąda teraz za iedyną łaſkę, aby ſąd był wyznaczonym na roztrząśnienie poſtępkow iego. — W *Plombieres* mieście dawney *Lotaryngiy*, gdzie teraz dyrektor *Rewbell* znayduie ſię, przybyło bardzo wiele infanteryi i kawaleryi. Z *Nancy* przenioſła ſię tam także kompania aktorow. — Dyrektoryat wyrokiem ſwoim poddał wyspę *Maltę* i iey przyległości pod kommendę armii *Włoſkiey*. Ob. *Mechin* przeznaczony za kommiſſarza rządowego do *Malty*, iuż ſię do wyiazdu gotuie, i zaſtąpi w tym urzędzie Ob. *Renaud de St. Jean d'Angely*, który do G. *Buonaparte* wyieżdża.

Dyrektoryat na dniu 16. ſkaſſował kilku urzędnikow w departamencie woyſkowym, między innemi generalnego ſekretarza tegoż departamentu Ob. *Scherer* brata miniſtra woiennego. — *Brigantina Lodi*, która do *Civita Vecchia* po odbytey bitwie zawinęła, a na którey *Tallien* znaydował ſię, znowu pod żagle wyszła. — Dyrektoryat rozkazał, aby obay baronowie *de Bartenſtein*, i sekretarz ſtanu *Müller* w ſłużbie Cesarſkiey zoſtaiący, byli na liście emigrantow umieszczeni. — Redaktor donoſi, iż dawny deputowany *Dandré* z innemi emigrantami ſiedzi w *Ueberlingen*, dla utrzymywania porozumień kosztem obcych mocarſtw w *Francyi i Szwaycaryi*. — W *Neapolu* wiele osob za opinie wypuszczonych na wolność, znowu do więzienia wzięto. — *Daunou* Prezydentem Rady 500. a *Laloi*, Prezydentem Rady ſtarszych obrani zoſtali. — *Monitor* zawiera w sobie naſtępuiące uwagi o przeznaczeniu G. *Buonaparte* „Wielu wątpi teraz, aby iedynym celem wyprawy G. *Buonaparte*, był *Egipt*, odtąd iak *Wolney*, który kray ten zna doſkonale, nie wierzy temu, a wierszopis *Arnaud*, ktory pod *Maltą* rozszedł ſię z tym wodzem powiada, iż *Buonaparte* śmiał ſię z tych, którzy mu dawali takowe przeznaczenie; może też ten wodz umyślnie udawał w tey mierze ironią, aby odwrócił wszyſtkich od tego uwagę. — W taynym wydziale rady 500. uchwalono także, aby odtąd żaden reprezentant ludu, i publiczny urzędnik nie mogł być liwrantem, ani takowey spekulacyi nie przedſiebrał, która z urzędem iego nie ieſt zgodną, wszyscy przeto urzędnicy publiczni maią wybierać w przeciągu miesiąca, czyli chcą być liwrantami, czy na funkcyach ſwoich pozoſtać, po upłynionym tym terminie, każdy przekonany o należeniu do iakiey spekulacyi, dwuletniey

karze kaydan podlegać będzie.— Artyści, którzy dzieła kunſztow z *Włoch* tu przywieźli, otrzymali w nadgrodę zaſtug ſwoich urzędy. OOb. *Moitte* ſnycerz, i *Berthelemi* malarz, zoſtali członkami muzeum kunsztow w *Louvre*, a Ob. *Tinet* członkiem muzeum w *Werſalu*.— Do dziſieyszego dnia rząd nic nie ogłoſił urzędowego o flocie G. *Buonaparte*.

Dnia 22. Sierpnia.

General *Lahoze* którego Dyrektoryat *Cisalpinſki* wyprawił w nadzwyczaynym poselſtwie do *Paryża* dla uſkazania ſię na przedſiewzięte i przygotowane w *Medyolanie* przez Ob. *Trouvé* odmiany, nie zoſtawszy od Dyrektoryatu przyiętym, wyiechał nazad z *Paryża* d. 19. t. m. — Donoszą z *Breſt* pod d. 15. t. m. Iż dywizya z sześciu fregat, iedney korwety i okrętu *Hoche* złożona, rozwinęła w tym momencie żagle, równie iako i dywizya przeznaczona na zwyczayne ſtanowiſko *Berthaume*. Ta dywizya ma ſłużyć pierwszey za eſkortę aż do pewney wysokości morza. W ſtronach pułnocnych i zachodnich pokazuie ſię częſto po 20. żaglow nieprzyiacielſkich.— Konwoy z 91. żaglow ſkładaiący ſię, wypłynął z *Nantes*, 50. żaglow z tego konwoiu przybyło do *l'Orient*. — Rozchodzą ſię pogłoſki, iakoby kilku Miniſtrow złożyło urzędy, a między innemi Miniſter woienny.—Mowią iż Pani *d'Orleans* nieprzyięła pensyi którą iey Dyrektoryat wyznaczył, i upomina ſię o oddanie swoich dóbr. —Pani *de Bourbon* odebrała swoią pensyą.— Oprocz dzieł kunsztu które iuż z *Włoch* sprowadzono, oczekuiemy ieszcze na 500. nowych ſkrzyń napełnionych szacownemi sprzętami zebranemi w *Ville-Albani* i innych domach ſkonfiſkowanych na pożytek Rzpltey. — Sioſtra Generała *Buonaparte*, która miała weyść w związki małżeńſkie z Generałem *Duphot* w *Rzymie* zabitym, zoſtała teraz małżonką Generała *Bernadotte*.

W każdym przypadku *Włochy* będą teatrem nayprędszych i nayważnieyszych wypadkow politycznych, powszechna przeto uwaga na nie teraz ieſt zwrocona. Jeżli przyidzie do nowey woyny, pierwszy iey płomień tam ſię okaże, i zdaie ſię, iż koszta teraźnieyszego wielkiego proceſſu we *Włoſzech* zapłacone będą. Kuryer z *Wiednia* do *Paryża* przybyły, miał przywieść proiekt nowego podziału tych pięknych okolic. Cesarz żąda aby kraie Rzpltey *Rzymſkiey* uſtąpione były Królówi *Neapolitańſkiemu*, albo *Sardyńſkiemu*; wyspa *Sardynia* Xiążęciu *Parmy*, a *Piemont* podzielonym zoſtał między *Francyą* i Rzpltą *Cisalpińſką*. Dla ſiebie żąda *Mantuy* z znacznym zakreſem kraiu, tak aby *Toſkania* z żadney ſtrony nie ſtykała ſię z Rzpltami. Tenże sam kuryer przywiozł wiadomość, iż między *Auſtryą* i *Neapolem* przymierze zaczepne i odporne zawarte zoſtało.— *Auſtrya* naywięcey nadzieie ſwoie pokłada na *Włochach* i *Szwaycaryi*. Oba te kraie maią bydź teatrem woyny, 60,000 woyſka *Roſſyiſkiego* na pomoc Cesarzowi przychodzące nie poydą nad *Ren*, ale w kraiach dziedzicznych Cesarſkich załogą zoſtaną, dla tego, aby Cesarz całey swoiey ſiły przeciw nieprzyiacielowi mogł użyć. *Francya* przeciwnie pragnie pokoy utrzymać. Miniſter intereſ: zagran: *Talleyrand* oświadczył nie dawno poſłowi *Toſkańſkiemu* w *Paryżu*: iż dwór iego powinien całego wpływu ſwego użyć u dworu *Wiedeńſkiego* dla ſkłonienia go do pokoiu, gdyż *Francya* w dalszym czaſie nie będzie mogła zezwolić na żadną neutralność, przez co *Toſkania* zginąćby muſiała, i woyſkami *Francuzkiemi* zaraz byłaby zaiętą.— Kommiſſarze Francuzcy *Daunou* i *Garat* złożyli rapport bardzo ważny o teraźnieyszym położeniu państw *Włoſkich*, Dyrektoryat przyiął go z wielkim ſzacunkiem, gdyż obu tych mężow mocno poważa. Królowa *Neapolitańſka* ieſt właściwie Regentka państwa. Przez nią wszyſtko działa kawaler *Acton*, który nie ieſt przyiacielem *Francuzow*. Za przybyciem flotty *Angielſkiey* do portow tamteyszych, Krolowa okazała naywiększą radość i grzeczność dla *Anglikow*. Wysyłała do nich uſtawnie poſłańcow ſwoich, gdy tym czasem poseł i konsul *Francuzcy* od ludu byli znieważani. Margrabia de *Gallo* żadnego nie ma wpływu. Policya surowym okiem czuwa nad opiniami, nie wolno żadnemu *Neapolitańczykowi* rozmawiać z agentami *Francuzkiemi*. Wielu przekonanych w tey mierze wzięto do aresztu. Rownemu podeyrzeniu podlegaią włosy niepudrowane. *Garat* wyznaie, iż ſam widział iak Policya osoby z takiemi włosami, z teatru do więzienia brać kazała. 30,000. *Francuzow i Rzymianow*, którzy wszyscy czy to aryſtokraci czy demokraci nienawidzą *Neapolitańczykow* rewolucya łatwo dokonaną tam być może. *Rzym* nie podlega żadnym trudnościom w rządzeniu. Lud na wszyſtko ieſt powolnym, ma iednak pewną wynioſłość duszy, którą w wielu przypadkach okazał. Kommiſſarze *Francuzcy* wychwalaią naybardziey przymioty iednego konsula i miniſtra wewnętrznego. Rzpltę *Ciſalpińſką*, nie tak dobrze maluią, i potrzebę konieczney w niey reformy uznaią. Oddaią także wielką sprawiedliwość dobroci i szlachetnemu ſposobowi myślenia W. Xiążęcia; iego gorliwość dla sprawy ludzkości żadnych nie zna granic. Sam *Manfredini* oświadczył kommiſſarzom *Francuzkim*, iż planem nayulubieńszym W. Xcia było, nadać kraiom swoim konſtytucyą republikancko-monarchiczną, i ledwo go wſtrzymać od tego potrafił, że nie zwołał Ciała Prawodawczego reprezentantow ludu.

z Bruxelli dnia 23. Sierpnia.

Generałowie *Francuzcy* zatrzymali większą część zbioru zboża na prawym brzegu *Renu*, dla założenia magazynow dla armii *Mogunckiey*. Nad rzeką *Sieg* zatknięty będzie oboz pod kommendą Gen: *Haquin*. Na prawym brzegu *Niddy* dowodzi Gen: *Championnet*. Dla kawaleryi i artylleryi zakupuią wiele koni, a z *Luxemburga* przeſłano do *Moguncyi* 60. sztuk ciężkiey artylleryi, wielką mnogość prochu i 2000 namiotow.— Eſkadra *Angielſka* krążąca dotąd pod *Oſtendą* popłyneła do *Zelandyi*. Kilka tylko ſtatkow pozoſtało przed tym portem. Jeſteśmy teraz w troſkliwości o *Flissingen*. Zdaie ſię, iż zamiarem będzie *Anglikow* ciągle allarmować brzegi nasze, w przypadku gdyby woyna z *Auſtryą* rozpocząć ſię miała.— Z wewnętrznych departamentow *Francyi* nieuſtannie woyſka ku *Renowi* maszeruią. Ma ich bydź do 80,000. ſamey zaś kawaleryi 15,000.— W dawnych i nowych departamentach nayoſtrzey wyszukuią młodzież należącą do rekwizycyi.

z Hagi dnia 25. Sierpnia.

Ob. *Hettema* ponieważ nie bawił w kraiach Rzpltey od r. 1780. do 1787. a w oſtatnich 20. latach nigdzie nie miał ſtałego mieszkania, przeto wybor iego do Dyrektoryatu iako przeciwny konſtytucyi, przyiętym nie zoſtał. Poiutrze Ciało Prawodawcze przyſtąpi do nowego wyboru. Pięciu exdyrektorow utrzymuią ieszcze departamenta ſwoie, dopoki wybor nowych miniſtrow nie naſtąpi.— Słychać, iż miniſter nasz w *Paryżu*, Ob. *Schimmelpenning* imieniem Rzplty naszey ma zlecony intereſs pośrzednictwa w zatargach zachodzących między *Francyą* i ſtanami ziednoczonemi.— Zrozkazu rządu ma być wygotowana naydokładnieysza mappa kraiow Rzplty *Batawſkiey*.

z Madrytu dnia 2. Sierpnia.

Port *Cadix* blokowany ieſt ieszcze od 16. liniowych okrętow i niektorych fregat *Angielſkich*, gdyż 4. liniowe okręty *Anglicy* poſłali znowu na morze śrzodziemne. — Na dniu 14. Lipca dwa nasze baty, ktore iako forpoczty ſtały przed portem, dały znak iż 30. ſtatkow nieprzyiacielſkich otoczyły ie, i schronienie do portu przecięły. Dowodzca łodzi chociaż ich 8. tylko miał pod władzą swoią, odważył ſię wyiść dla attakowania nieprzyiaciela. Przyszło do żywey bitwy, w którey *Anglicy* nie tylko do cofnienia przymuszeni byli, ale nawet do opuszczenia iedney z swoich łodzi z aubicą i 20. ludzmi. Baty zaś nasze forpocztowe uwolnione zoſtały. Spotkanie to tak ſławne dla nas, przynioſło nam nieodżałowaną ſtratę w zabitym walecznym chorążym okrętowym Franciszku *Tischar*, który naybardziey odwagą swoią zagrzewał maytkow do bitwy.— Nowy poseł *Francuzki* Ob. *Guillemardet* bardzo ieſt szacowanym od Króla i Królowy.

z Konſtantynopola dnia 25. Lipca.

Z powodu wiadomości tu przybyłey o wylądowaniu *Francuzow* w *Alexandryi*, Ob. *Ruffin* sprawuiący intereſſa Rzpltey *Francuzkiey*, odbył konferencyą z *Reiseſſendim*, która od południa do pułnocy trwała, przeszło 14. godzin. Niewiadomy ieſt ſkutek tey konferencyi. Miał tylko oświadczyć Ob. *Ruffin* 1.) iż wyprawa Generała *Buonaparte* iedynie przeciw nayzawziętszym nieprzyiaciołom *Francyi* ieſt wymierzona, a nie przeciw kraiom W. Sułtana. 2.) Iż Dyrektoryat Wykonawczy Rzpltey *Francuzkiey* ieſt ſtały w ſkłonności swoiey ku prawdziwym intereſſom *Porty*, którey tylekroć dał dowody, chcąc iak naydokładniey zachować trwaiące dotąd traktaty.— W Arsenałach z pospiechem naywiększym pracuią. Rząd nasz wydał także rozkazy do wszyſtkich brzegow poſſeſſyow naszych w *Europie* i *Azyi*, aby znayduiących ſię tam maytkow iak nayprędzey werbowano, z użyciem nawet gwałtu przeciw tym, którzyby ſię wzbraniali w teraźnieyszych krytycznych czasach ſłużyć krajowi. Przyiaciele dworu i teraźnieyszey Konſtytucyi *Tureckiey*, mowią głośno, iż wſzyscy *Francuzi* będą ztąd oddaleni. — Obleżenie *Widdyna* iuż ieſt zaniechane, przez co *Basman-Oglu* rozmaite prowincye wzdluż *Dunaju* ma teraz w swoiey mocy, lubo iak ſłychać nie chce ón żadnych zdobyczow robić na prawym brzegu tey rzeki, dla oszczędzania ſomſiedzkich mocarſtw.— Zaniechanie obleżenia *Widdynu*, bardzo złe ſkutki pociągnąć za sobą może, i lękać ſię trzeba nawet w naszym mieście rozruchow.— Ambaſſador *Roſſyiſki* odprawił dnia 24. długą konferencyą z *Reiſs-Effendim*.— Duch narodowy *Turkow* pokazał ſię w całey swoiey mocy na wiadomość wylądowania woyſk *Francuzkich* w *Alexandryi* i *Alexandrecie*. Tak wielkie powſtały rozruchy, iż sam W. Sułtan czuwać muſiał nad policyą.— *Kapitan Basza* ma obiąć kommendę nad wielką flottą i co dzień tu ieſt ſpodziewanym.

Od brzegow Menu d. 23. Sierpnia.

Gazety *Węgierſkie* wyrażaią, iż armia *Roſſyiſka* od 45,000 ludzi wkrótce ſię ma pomknąć ku *Dunaiowi* w zamiarze dopomożenia *Turkom* w pokonaniu *Baſſmana-Oglu* i iego ſtronnikow. Dodaią, iż ten Buntownik uwiadomiony o bliſkim przybyciu woyſk *Roſſyiſkich*, czyni naymocnieysze przygotowania na ich odparcie.

Dnia 24. Sierpnia.

Liſty z *Szwaycaryi* nie przeſtaią zapewniać, iż korpus woyſk *Francuzkich* w krótce weydzie do kraiu *Gryzonow*. G. *Schauenbourg* miał iuż w tey mierze odebrać inſtrukcye. Gazeta *Strażburſka* wyraża, iż kommendant artylleryi w *Hunindze* oczekuie co moment na rozkaz wyprawienia artylleryi, dla tego korpusu przeznaczoney. Spodziewaią ſię iednak w *Szwaycaryi*, iż *Gryzonowie* nakłonią ſię przyłączyć do Rzpltey *Helweckiey*. Dyrektoryat *Helwecki* ma wyſłać Deputowanych do *Coire*, ażeby to dzieło przyspieszyli.

Od granic Auſtryackich dnia 28. Sierpnia.

Za zezwoleniem naszego Dworu zakon *Maltańſki* obrał sobie miaſto *Trieſt*, za tymczasową ſwoią ſtolicę. Dowiaduiemy ſię, iż liczba woyſk *Roſſyiſkich* codziennie ſię nad granicami *Tureckiemi* powiększa. Ponieważ nic ieszcze dotąd nie pomieszało dobrego porozumienia między dworem *Roſſyiſkim* i *Portą*, nie można wnoſić, ażeby ta oſtrożność miała iaki zamiar nieprzyiacielſki.

z Neuwied dnia 15. Sierpnia.

Zapewniaią iż znowu 42,000. woyſka *Francuzkiego* na prawy brzeg przeydzie. Drugi moſt ma być założonym, i pontonierowie do *Bacharach* są poſłani dla sprowadzenia nowych ſtatkow.—Na naszego xiążęcia włożona ieſt kontrybucya 20,000. liwrow.

z Gieſſen dnia 20. Sierpnia.

Woyſka *Francuzkie* są tu w wielkim poruszeniu. Zawczoray przybył tu 20. regiment ſtrzelcow pod kommendą G. *Collot*, miał on iść do *Wetzlar*, ale odebrał rozkay tu ſię zatrzymać. Do *Dillenburg* i *Hayer* przybyło wiele kawaleryi. Na d. 14. i 15 dwa regimenta konnych ſtrzelcow przechodziło przez *Siegburg* do *Weterawij*— G. *Championnet* kommendant przedniey ſtraży armij *Francuzkiey* przy niższym *Renie*, poſtanowił swoią głowną kwaterę w *Hombourg* o 3. mile od *Frankfortu*. — Nowa kontrybucya nałożona na kraie między *Niddą* i *Duſſeldorfem*, ma być w 4ch tygodniach wypłacona. Miaſto *Wetzlar* ma zapłacić 20. tyſięcy liwrow; Woytoſtwo *Limbourg* 150. tyſięcy; Opactwo *Arensberg* 40. tyſięcy; *Friedberg* 10. tyſięcy. —Jedna Gazeta z lewego brzegu wspomina o pożyczce trzech millionow, które Kommiſſarz *Francuzki* ma negocyować w okolicach *Fridberga*; bespieczeńſtwo zaś tey summy ma być hipotekowane na kontrybucyach i rekwizycyach kraiow zawoiowanych i do zawoiowania.

z Akwisgranu dnia 23. Sierpnia.

Jutro garnizon nasz wychodzi do *Renu*. Generał *d'Haupoult* odebrał rozkaz niezwłocznie z całą swoią dywizyą przeyść tę rzekę. W kommendzie między *Mozą* i *Renem* naſtępuie po nim Generał *Tureau*. Głowna kwatera wkrotce do *Fridberg* przenieſioną będzie. Generał *Joubert* czeka tylko na pierwszy rozkaz z *Paryża*, do ruszenia na przód z armią swoią.

z Raſtad dnia 22. Sierpnia.

Legacya *Francuzka* podała dnia dziſieyszego naſtępuiącą Notę:

Niżey podpiſani Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey Francuzkiey do negocyacyow z Rzeſzą Niemiecką*, odebrali notę Deputacyi Rzeszy oddaną ſobie d. 4. Fructidor (21. Sierpnia) przez Miniſtra pełnomocnego J. C. Mci. Pokazuie ſię z tego pisma, iż Deputacya Rzeszy zaſtanawiała ſię nad artykułem 3. noty przez legacyą Franeuzką d. 1. Thermidor (19. Czerwca) podaney, iż odpowiedziała na ten artykuł, i że ieżeli iey odpowiedź nieznalazła ſię w nocie kommunikowaney dnia 23. przez Miniſtra pełnomocnego J. C. Mci, było to ſkutkiem omyłki, którey nie można przypiſywać Deputacyi, a która ile być mogło, przez powrocenie textu nadgrodzoną zoſtała.— Tłumacząc ſię teraz względem tey odpowiedzi, niżey podpisani oświadczaią, iż nie mogą w żadnym ſpoſobie przyſtać na to co im ieſt proponowanym, i że z przyczyn w pomienionym artykule doſtatecznie przywiedzionych, iak naymocniey przy tym obſtaią, oraz przy innych artykułach teyże noty, które również za warunki pokoiu podali.—Niżey podpisani odwołuią ſię więc do not pod 26. Thermidora i 3. Fructidora, (13. i 20. Sierpnia) których dotąd niezaſpokoione żądania, ſą połączone z oświadczeniem wyrażonym przez niżey podpisanych, iż Rzeſza zoſtanie w odpowiedzi za ſkutki iakie wynikną z dalſzey przewłoki; ponawiaią zatym ſwoie nalegania ażeby iak nayrychley podali odpowiedź kategoryczną i rozdzielną na wſzyſtkie artykuły ich not, oſobliwie noty 1. Thermidora* (19. *Lipca) na które ieſzcze ſię dotąd nie zgodzili. — Rząd* Francuzki *żąda ſzczerze pokoiu; dowiodł tego przez ſwoie umiarkowanie, i dowodzić ieszcze będzie przez użycie wſzyſtkich ſpoſobow, iakie tylko ſą w iego mocy do przyspieszenia tego dzieła. Jeżeli to ieſt rownież i Deputacyi życzeniem, niech ſię więc nakoniec namyśli. Pokoy nie może być opóźnionym tylko przez tych, którzy za nic ważą klęski publiczne, i których właſna przyſzłość zaślepia.*— w Raſtad d. 5. Fructidor roku 6go Rzpltey *Francuzkiey.*

(podpisano) Bonnier. Jean Debrie, Roberjeot.

Horyzont polityczny coraz ſię bardziey nad mieyscem kongreſſu zachmurza. Zdaie ſię iż naczelnik Rzeszy nie prędzey chce ſię przyłożyć do iey pokoiu, aż wſzyſtkie przyrzeczenia z ſtrony *Francuzkiey* dopołnione nie zoſtaną. Poſłowie *Francuzcy* iawnie okazuią swoią ztąd niechęć, i nieukrywaią ſię z tym, iż zerwania negocyacyow lękać ſię należy.

z Ratyzbony dnia 5. Sierpnia.

Każdy kto ſię wpatrzy w teraźnieyſze położenie rzeczy, i rozſtawienie armiow, łatwo poznaie, iż wkrótce przyidzie do neutralności, ieżeli nie całey Rzeszy, przynaymniey większey iey części. *Auſtrya* rozwinie potęgę swoią we *Włoszech*, zakryie granice *Czeſkie*, a południowe *Niemcy* będą przymuszone oddać ſię pod opiekę innego mocarſtwa *Niemieckiego*, dla uniknienia klęſki woyny.

z Kopenhagi dnia 25. Sierpnia.

Nowy poseł *Szwedzki* hrabia *Oxenſtierna* przybył do naszego dworu. Poseł *Francuzki Grouvelle* ożenił ſię w *Paryżu*, i przybędzie tu z małżonką ſwoią.— Rząd kazał ogłoſić w gazetach, iż w *Peterzburgu* wyszedł rozkaz Imperatorſki, podług którego we wszyſtkich portach państwa, włożony ieſt sekweſtr na wszelkie towary *Francuzkie*, na iakimkolwiek okręcie, i do kogożkolwiek należące.

Od granic Szwycaryi dnia 21. Sierpnia.

Fizyognomia kraiow częſtokroć bardziey ieszcze zawodzić nas zwykła, iak fizyognomia ludzi. W pierwszym rzucie oka na mappę *Europy*, widziemy np. iak niezmierną i ſkoncentrowaną okazuie ſiłę, mocna i zaokrąglona maſſa *Francyi*. Tymczasem znayduią ſię inne kraie tak małe i ubogie, o których wierzyćby nie można, iż należą do wielkiego ſyſtematu *Europy*, a tym bardziey żeby miały być powodem do woyny między dwoma mocarſtwami pierwszey rangi, a które przecież przez ważność położenia ſwego w hiſtoryi woienney nadto krwawą ſławę pozyſkały. W rzedzie tych kraiow mieści ſię kilkadzieſiąt mil tylko rozległa i 150,000. mieszkańcow licząca Rzeczpospolita *Gryzonow*.— Ta ściana oddzielaiąca *Francyą* od *Auſtryi*, która razem głownym ieſt wſtępem do *Włoch*, była oddawna celem zazdrości dyplomatyczney między gabinetem *Francuzkim* z iedney, a *Hiszpańſkim*, czyli poźniey *Auſtryackim* z drugiey ſtrony. W tym momencie, kiedy *Francya* wszyſtkie naſtraia sprężyny, aby *Gryzonow* przyłączyć do Rzpltey *Helweckiey*, przez co *Auſtrya* widzi zagrożoną całą zachodnią część *Tyrolu*, który ieſt przedmurzem iey państw, wysoka opinia o ważności tego małego kraiu, iaśnie ſię okazuie tak w *Paryżu* iak w *Wiedniu*.— Rezydent *Francuzki* w *Koirze* Ob. *Guyot* ſkarży ſię przeciw gwałtom popełnionym na osobach przychylnych złączeniu ſię z Rzplitą *Helwecką*, a w oſtatniey nocie ſwoiey wyraził: „Oczekuię, aby lud związku *Gryzonow* oświadczył, że ieſt ſkłonny do zaproszenia rządu *Francuzkiego* o wyrażenie ſwoiey woli, czy chce, aby sprawcy obelgow imieniowi *Francuzkiemu*, i ściągaiący obywatelow znanych pod nazwiſkiem przyiacioł *Francuzow*, byli ukarani przez ſąd umyślnie w tey mierze wyznaczony, czy też chce aby takowi przſtępcy byli wydani *Francyi* dla odebrania przyzwoitey kary. Każda inna ſatysfakcya nie odpowiadałaby zrządzoney zniewadze, a obowiązki moie kazałyby mi ią odrzucić. Gdyż rząd *Francuzki* wierny politycznym ſwoim zasadom, nim miał ſię zemścić za zniewagę sobie i przyiaciołom ſwoim wymierzoną, wprzod wyczerpał wszyſtkie ſposoby, iakie tylko mogł mieć, umiarkowania. Partya *Francuzka* żąda nowego zbierania głosow, w czaſie którego woyſko *Francuzkie* wniyść ma do kraiu *Gryzonow*.

Nasze związki z *Francyą*, ſą coraz ściśleysze. Dyrektorowie naſi żyią także w naywiększey z sobą zgodzie. Czterech z nich *Ochs*, *Laharpe*, *Glaire i Legrand*, są ludzie wielkich talentow, ieden tylko *Oberlin* nie okazuie dobrey chęci.

z Rzymu dnia 9. Sierpnia.

Rzymianie są dziś tak powolni i łatwi, iż ſię nawet przyzwyczaiaią do pracy, którey większa ich część nieznała. Widziemy mniey ludzi rozciągaiących ſię po ulicach i placach publicznych, leżących iednych przy drugich, wpośrzod nayobrzydliwszego brudu. Ci którzy dawniey byli nayznakomitszemi panami, dziś ſą zazdrośni honoru ſprawowania obowiązkow obywatelſkich; ſtaraią ſię o nowe urzędy, okazuią przywiązanie do rewolucyi, i czynnie ſię do niey przykładaią; nie mamy też innych emigrantow, procz niektòrych familii, które były radą dawnego rządu. Bywſi naſi szlachta i właściciele, maią zawsze przed oczyma upadek emigrantow *Francuzkich*, a to ieſt dla nich nauką, z ktòrey korzyſtać umieli. Zachować ſię przy swoim życiu, przy ſwoim maiątku, to ieſt, mowią, czego pragniemy. Naywiękſi bogacze ſkładaią bez trudności przymuszoną pożyczkę, ktòra wynoſi iednoroczny ich dochod. Bywszy Xiąże *Borghese*, ktòry poſiada do 20. millionow kapitału, poparł tę pożyczkę drugiego dnia po swoim wyiściu do ſenatu.— Wszyſtkie żywności lubo dosyć rzadkie, ſą w nader niſkiey cenie za gotowe pieniądze.— Dawniey nie płaciliśmy prawie podatku. Kontrybucye ze wszyſtkich części *Europy* były zaſileniem ſkarbu, lecz od czasu zmnieyszania ſię onych, i zaciągnionego traktatem *Toletyńſkim* obowiązku, Papież przymuszony był nałożyć podatki. Ztąd ſkargi i szemrania.

Nie widać tu prawie tey pośrzedniczey klaſſy społeczenſtwa nazywaney mieszczanami, którzy żyią w pomierney obfitości. Mamy zawsze pod oczyma dwie oſtateczności. Obok mnoſtwa nędzarzow, znayduie ſię tu około 60. lub 80. familiow maiących 8. i 900. tyſięcy liwrow monety *Francuzkiey* czyſtego dochodu. Prawa względem ſpadku i zapisow, iuż są poſtanowione dla powrocenia rownieyszego działu maiątkow. Sztuki mechaniczne mało tu uczyniły poſtępku. Lecz *Rzym* ieſt oyczyzną pięknych kunsztow. Mamy wielkich malarzow, wielkich ſnycerzow, biegłych architektow, a pomimo powszechney erudycyi niedosyć ieszcze światła. Skład naszego ſenatu ieſt nader dobry. Nasz trybunał ma niektóre głowy gorące, lecz te są większością umiarkowane. Nasz konsulat, ktòry ieſt na wzor Dyrektoryatu *Francuzkiego*, ma w swoim łonie znakomitego człowieka, autora mądrego dzieła, w ktòrym do wielkiey znaiomości rzeczy połączył mocną i męſką filozofią. Nazywa ſię *Viſcomti*, lecz nie pochodzi z tey ſławney tegoż imienia familii. Był on dozorcą antykow w *Watykanie*. Dobre zamiary i gorliwość iego czterech wspołtowarzyszow, ſilnie go w iego pracach wspieraią.

Znayduie ſię w *Rzymie* do 10. tyſięcy *Francuzow*. Zaczęto tam w początkach czynić wszelkiego rodzaiu bezkarne zdzierſtwa. Urzędnicy wszyſtko podciągali pod rekwizycyą, i żadney z tego nie zdawali sprawy. Lecz naſtąpiły głośne oſkarżenia, a przeſtępcy ukaranemi zoſtali. Surowość trzech kommiſſarzow *Daunou*, *Monge*, *i Florent*, przeraziła łupiezcow. Bezſtronność i ſkromność tych obywatelow ſtała ſię dla innych przykładem, a ieżeli w tey mierze nie dosyć byli naśladowani, przynaymniey ich czuwanie zapobiegało bezprawiom, i odtąd zgorszenie *Rzymu* uſtało.

Dnia 11. Sierpnia.

Od czasu iak nasz konſulat w urzędowaniu ſwoim zawieszonym zoſtał, fermentacya w tym mieście tym większa widzieć ſię daie. Gen: *Macdonald* używa wszyſtkich sposobow na utrzymanie porządku i spokoyności. Ogłoszony ieſt rozkaz, iż w przypadku gdyby uderzono na trwogę, gwardya narodowa ma ſię zoſtać w ſwoich kwaterach, a mieszkańcy w ſwoich domach zamknięci. Sam zaś kommendant *Francuzki* czynić będzie potrzebne w takich okolicznościach rozporządzenie. Oczekuiemy z *Romanii* na znaczne poſiłki woyſk *Francuzkich*; przybyły iuż niektòre bataliony i szwadrony które przesyłaią do *Velletri* gdzie ieſt głowna kwalera.— Departement *Circeo* dotąd ieſt teatrem rzezi. Insurgenci pomimo ponieſioney klęſki w *Ferentino*, zgromadzili ſię do *Fronsinone* przy granicy *Neapolitańſkiey*, i opanowali miaſta *Sezze*, *Piperno*, a nakoniec *Terracynę* gdzie ſię oszańcowali. Te bagniſte mieysca daią im łatwość schronienia ſię przed ścigaiącemi woyſkami *Francuzkiemi*, i napadania na małe oddziały. Zapalczywość insurgentow do naywyższego dochodzi ſtopnia; w *Froſinone* zamordowali syna konsula *Rzymſkiego Matheis*, za to tylko, iż Oyciec iego znayduie ſię na czele Rządu. Gen: *Macdonald* ogłoſił amneſtyą, z którey pewna liczba korzyſtała, lecz nie na długo. Dnia 2. t. m. ten Gen: wydał rozkaz, iż mieysca które ſą ogłoszone w ſtanie oblężenia, ieżeli w dwoch dniach naſtępuiących nie złożą broni w ręce kommendantow woyſk Republikantſkich, lub Naczelnika Departamentu, albo którzy ſię tym woyſkom opierać odważą, po woyſkowemu traktowani będą. Wszyſtkie fundusze zakonne, klaſztory, kapituły, opactwa w znieſione zoſtaną. Dobra miaſt w wspomnionym artykule wyrażonych ſkonfiſkowane zoſtaną częścią na wsparcie ubogich, częścią w nadgrodę Patryotom za ponieſione w czaſie insurrekcyi szkody. Sami tylko Plebani ſą od tey ſurowości wyięci. Chcący mieć prawo do tych nadgrod, powinni okazać dowody, iż pomagali ſile zbroyney przeciwko buntownikom. Buntownicy którzy wydadzą ſwoich dowodzcow, nie będą poszukiwani, owszem za każdego wydanego dowodzcę, odbiorą nadgrodę, która nie będzie mniey wynoſić nad 50. piaſtrow, a ktòra aż do 200. piaſtrow powiększona być może.

Naſtępuiący wypis z liſtu G. *Macdonald* do kommisarza rządowego Ob. *Florent*, ieſt wyobrażeniem scen, iakie ſię tu odprawiały. „Odbieram w tym momencie urzędową wiadomość, iż miaſto *Frozinone* wezwane było do poddania ſię. Insurgenci nie korzyſtali z okropney nauki miaſta *Ferentino*. Na drugie wezwanie, ażeby broń złożyli, proponowali traktat warunkowy, lecz gdy nieprzyſtoi traktować z buntownikami, ſzef brygady *Girandon* uczynił przygotowania do attaku. Wkrotce opanowano moſt *Coſa*, i odparto buntownikow do śrzodka miaſta. Po wysadzeniu iuż bramy, i ſtrzelaniu do miaſta, bronili ſię ieszcze buntownicy, ktòrych zachęcał ieden z xięży zpałaszem w ręku, lecz w krotce poległ od bagnetu. Na ten czas wśrzod ſtraszliwego na ulicach i z okien domow ſtrzelania, woyſka nasze weszły do miaſta, zabiiaiąc wszyſtkich, ktòrzy nie złożyli broni. Utraciliśmy nieco ludzi zabitych, lecz znaczną mamy liczbę rannych; z pierwszych ieſt Ob. *Perraut* kommendant artylleryi, i kilku officerow auxyliarnych. — Miaſto *Altri* opuszczone przez insurgentow, przyięło nasze woyſka z okrzykami *niech żyie Rzeczpospolita.* Biſkup *Wcrolſki* przybył w deputacyi dla poddania tego miaſta, i upraszania o darowanie winy mieszkańcom. Poſtawiony tam będzie nasz garnizon. Mała liczba zbiegłych buntownikow pochowała ſię po wſiach, lub po gorach. Spodziewam ſię Ob. Kommiſſarzu, iż ci wkrotce będę mogł donieść o nowych pomyślnościach z innych mieysc, ròwnie iak o zakończeniu tey okropney woyny w departamencie *Circeo*.— Pozdrowienie i braterſtwo. Macdonald.

Dowiaduiemy ſię, iż w samey rzeczy insurgenci na gorach przy *Terracinie* oszańcowani, zapędzeni zoſtali do miaſta, i tam od *Francuzow* wyrznięci. — Król *Neapolitańſki* kazał ogłoſić Edykt, iż iego woyſka, również od granic iego odpierać będą insurgentow, iako też wszelkie ścigaiące ich woyſka.

Dnia 13. *Sierpnia.*— Potwierdza ſię, iż insurgenci są pobici w *Terracina*, i utracili całą swoią ammunicyą, broń i artylleryą. Departament *Circeo* zupełnie iuż ieſt uspokoionym.

Od granic Włoſkich d. 12. Sierpnia.

Lękamy ſię, aby nie przyszło do woyny między *Francyą* i *Neapolem*. Na wielkiey radzie ſtanu w *Neapolu* uchwalono powiększenie woyſka, poſpiech w uzbroieniach, i rozkazano miniſtrowi ſkarbowemu, aby co mieſiąc million czerwonych złotych doſtarczał miniſtrowi woyny.— W Rzeczypoſpolitey *Ciſalpińskiey* powſtały obruszenia przeciw odmianom zayść maiącym w konſtytucyi, a ułożonym przez poſła *Francuzkiego Trouvé* i kommiſſyą ekonomiczną ſkładaiącą ſię z OOb: *Sopraſi*, *Aldini*, *Beccaſſi*, *Villa*, *Alborghetti*, *Martinelli*; *i Salimbrini.* Ob. *Trouvé* uſkarżał ſię na to przed dyrektoryatem i wziął wspomnione osoby pod opiekę Rzpltey *Francuzkiey*.— Kommendant portu *Liworno* z rozkazu W. Xiażęcia wydał surowy rozkaz oddalenia ſię ztamtąd wszyſtkich emigrantow *Francuzkich*.— Poseł Rzpltey *Ciſalpińskiey* Ob. *Martinengo Colleoni* miał na d. 30. Lipca audyencyą u Kròla i Kròlowey *Neapolitańskiey*.— Szef legionow cudzoziemſkich we *Włoszech* wyiechał do *Paryża*.

Od piętnaſtu dni widziemy wielkie poruszenia w woyſku *Francuſkim*, *Ciſalpińſkim*, *Rzymſkim* etc. Nie wiadoma nam ieſt tego przyczyna; wiele osob utrzymuią, iż dwie wielkie armie maią być zgromadzone, iedna w okolicach *Placencyi*, druga na granicach państwa *Rzymſkiego* od ſtrony *Neapolu*.

Przy rewizyi grobu S. *Faustyny* w *Genui* zamiaſt cudownego iey ciała, znaleziono figurę drewnianą, twarz tylko ręce i nogi były woſkowe. Z rozkazu przeto policyi wyſtawiono na widok publiczny tę cudowną pupkę, za dowod fortelow xięży do oszukania ludu.

OBWIESZCZENIE.

Podaie ſię do wiadomości powszechney, że w Departamencie Kamery J. K. Mci Piotrkowſkiey, fałszywe pokazały ſię Talary, które po naſtępuiących znakach poznać można.— 1.) Materya, z ktòrey ſą robione, ieſt massa czyli metal z dzwonow; i ſą odlewane.— 2.) Są cokolwiek mnieysze od prawdziwych.— 3.) Ponieważ Talary te nie są wybiiane, lecz odlewane, litery w nich ſą zatym niedoſkonale wyrobione: a szczegulniey schodzą ſię z ſobą w wyrazach *Fridericus Borussorum Rex.*— 4.) Znak menniczny na nich ieſt A. Rok 1777. Obrączka zaś zamiaſt wyraźnego wyrznięcia, ſkłada ſię z kresek w laniu podług upodobania zrobionych.— Z resztą wszyſtko na tych Talarach znayduie ſię; co i na prawdziwych: z tą tylko właściwą rożnicą, że robota w nich ieſt proſtsza, i że ćwierć łota mniey ważą od prawdziwych.— Oſtrzega ſię więc każdego, aby w braniu tych Talarow był oſtrożnym.— Dan w Piotrkowie dnia 6. Sierpnia 1798. Roku.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w Kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem 65. na drugim piętrze.* — Exemplarz groszy 20.